

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet
Állattani és Ökológiai Tanszék

Lepke monitoring a Funduklin fennsíkján
Gáll Zsuzsanna

Természetvédelmi mérnök szak, alapképzés, levelező tagozat

Belső témavezető: Dr. Sárospataki Miklós, egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Külső témavezető: Halász Antal, természetvédelmi őr, Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

Vizsgálatom célja az Érd-Sóskúti fennsík nappali lepke faunájának monitorozása transzpekt menti felmérés módszerével. A transzpektet az Európai Lepke Monitoring Hálózat regisztrálta, az általam végzett mintavételi adatokat adatbázisukba is rögzítettem. Az 1 km hosszú mintavételi útvonal Natura 2000-es területen, különböző gyeptípusokon halad keresztül, zömmel másodlagosan kialakult szárazgyepeken (H2, H4), sziklagyepeken (G2), de több helyen is megközelít cserjésedő, fás területeket (M8). A lepkeegyedek felmérését az útvonal 6 szakaszára lebontva végeztem.

A 17 mintavételi alkalom során összesen 44 faj 1343 egyedét sikerült rögzítenem. Ökológiai igényeik alapján euryök (34,9%), sztyepp (30,2%), mezofil (18,6%), erdőszegély (14,6%) és üde lomberdő (2,3%) kategóriába sorolható lepkék voltak jelen a területen. Legnagyobb arányban euroszibériai elterjedésű fajokat (45,5%) figyeltem meg. A legnagyobb egyedszámot (összes egyed 36%-a) és fajsza­mot (megfigyelt fajok 90%-a) az erdőszegély melletti szakaszon mértem, amely bizonyítja a szegélyélőhelyek biodiverzitásban betöltött kiemelt szerepét.

A 7-10 naponta végzett bejárások eredményességét jelentősen befolyásolták az időjárási szélsőségek (erős szél, szárazság, magas napi hőmérséklet), valamint a gyepek történelmileg kialakult állapota. A terület nagyrészen uralkodnak a vékony levelű (*Stipa*, *Festuca*, *Carex*) fűfajok, a kétszikűek alárendelt szerephez jutnak, nagyobb foltokban teljesen hiányoznak. A

száraz, meleg időjárás miatt még a jelenlevő kétszikűek is csak rövid ideig és kevés virágot hoztak, ezáltal a lepke imágók számára csak kevés táplálékot nyújtottak. Ez magyarázza a várakozásomhoz képest viszonylag kis számú észlelést. A csapadékos időszak megjelenésével mérhetően megugrott a megfigyelt lepkefajok és egyedek száma, hiszen megjelentek az addig lappangó mezofil fajok egyedei is. Ez azt bizonyítja, hogy a rendszeresen visszatérő mintavétellel ki lehet mutatni olyan fajokat is, amelyek a hagyományos évi 1-2 bejárás során nem kerülnének elő.

A transzekt módszerrel még a legkörültekintőbben kiválasztott útvonal mentén sem lehet az összes jelenlevő fajt kimutatni, tehát az alapkutatásokat nem ezzel a módszerrel kell végezni. Az Európai Lepke Monitoring Hálózat felméréseinek fő célja a lepkepopulációk hosszútávú tendenciáinak kimutatása, kutatásom is ehhez a munkához járult hozzá.

A mintavételek során 11 védett lepkefajt figyeltem meg, ebből 3 fajnak hernyó egyedeit, ill. fészkeit is megtaláltam a mintavételi útvonalon. A védett fajok egyedeinek többszöri észlelése is megtörtént, tehát a térség állandó élőhelyet biztosít számukra, nem csak átrepültek a területen. Az ilyen adatok fontos adalékul szolgálnak a terület természetvédelmi értékelése és további megőrzése szempontjából.